

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. VII. An pueri cum solo originali decedentes subeant pœnam gehennæ & combustionis æternæ, vel saltem aliquam ex pœna damni tristitiam patiantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

jectione primaria & radicali, quæ est à gratia A
sanctificante, existente in essentia animæ, in-
deque medio habitu charitatis influente volun-
tati rectitudinem, quâ illam Deo ut ultimo fini
subjicit. Unde ibidem observat Caietanus, D.
Thomam nunquam dixisse, quod formale pec-
cati originalis sit privatio rectitudinis aut subje-
ctionis voluntatis, sed dixit esse privationem ori-
ginalis justitiæ, per quam voluntas subdebat
Deo, ut insinuaret talem locutionem transiti-
vam esse, & se loqui de subjectione causali &
radicali voluntatis, quæ est à gratia sanctifican-
te, non verò de proxima & formali, quæ est
ab habitu charitatis: quapropter in aliis locis
supra adductis, S. Doctor, loco voluntatis, po-
nit mentem, quæ primariò dicit ipsam animam.

ARTICVLVS VII.

*An pueri cum solo originali decedentes sub-
cant pœnam gehennæ & combustionis ater-
næ, vel saltem aliquam ex pœna damni
tristitiam patiantur?*

S. I.

*Premittitur quod apud omnes est certum, &
referuntur sententiæ.*

162. CERTVM & indubitatum est apud Catho-
licos, infantes decedentes sine baptismo,
& cum solo originali peccato ex hac vita mi-
grantes, pœnâ damni, consistente in carentia
visionis intuitivæ Dei, de facto puniri. Id enim
apertè ex Scriptura colligitur, Joan. 3. *Nisi
quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto,
non potest introire in regnum Dei*: Et I. ad Cor-
inth. 2. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in
Christo omnes vivificabuntur*: id est, nemo à
morte contracta per Adamum liberatur, nisi
Christo ut capiti uniatur; quæ unio non fit nisi
per baptismum, per quem Christo incorporamur,
& membra ejus efficiamur. Idem definit
Synodus Palæstina, seu Diospolitana, ut testa-
tur S. August. lib. de gestis Pelagii cap. 8. &
Epist. 106. Synodus etiam Carthagenensis & Mi-
levitana apud eundem Epist. 90. & 92. & Tri-
dentinum sess. 5. in decreto de peccato origin.
can. 4. & 5. Favent etiam SS. Patres, illi præ-
cipuè qui restiterunt hæresi Pelagianæ, cujus
unum ex præcipuis dogmatibus hoc erat: *Infan-
tes, tamen non baptizati, vitam æternam
habent*. Denique id ratio suadet: Nam sine gra-
tia gratum faciente nemo potest videre Deum:
Atqui parvuli cum peccato originali deceden-
tes, gratiâ gratum faciente præditi non sunt,
sed eâ in pœnam talis peccati privantur: Ergo
puniuntur pœnâ damni, in carentia visionis in-
tuitivæ Dei consistente. Minor est certa, Major
probatur. Visio Dei est actus supernaturalis per-
fectus, imò & omnium perfectissimus: Sed actus
supernaturalis non potest, connaturaliter saltem,
elici sine natura ejusdem ordinis, ut in tractatu
de gratia ostendimus: Ergo sine gratia gratum
faciente, quæ est natura ordinis supernaturalis,
& quæ in illo ordine gerit vices substantiæ, &
principii radicalis actuum supernaturalium,
nemo potest videre Deum.

163. In hoc, ut dixi, conveniunt omnes Catholici

contra Pelagianos. Sed difficultas est & contro-
versia inter Theologos, an parvuli cum solo
originali peccato decedentes, præter pœnam il-
lam damni, in carentia visionis Dei consisten-
tem, pœnam aliquam sensus patiantur, aut sal-
tem an ipsa pœna damni, quam patiuntur, sit
illis causa alicujus mœstitiæ vel doloris? In cu-
jus difficultatis resolutione quatuor invenio di-
versas Authorum sententiæ.

164. Prima asserit parvulos decedentes sine bap-
tismo, & cum solo peccato originali ex hac vita
migrantes, non solum in perpetuum Dei visio-
ne privari, sed etiam pœnâ ignis æterni puniri,
minùs tamen quàm adultos damnatos, eò quòd
leviori culpâ adstringantur. Ita docent Grego-
rius Ariminensis in 2. dist. 30. & 31. Driedo lib.
1. de gratia & lib. arbit. tract. 3. cap. 2. & proba-
bile reputat Albertus magnus in summa tract.
18. Pro hac etiam sententiâ acriter pugnat Flo-
rentius Conrius Minorita, in tractatu edito ad
calcem libri Jansenii, *De statu parvulorum sine
baptismo decedentium ex hac vita, secundum
mentem B. Augustini*, & ab eodem Jansenio
approbato atque laudato lib. 2. de statu naturæ
lapsæ cap. 25. in fine. Quo in tractatu contendit
Author ille oppositam sententiâ, quam à quin-
gentis ferè annis omnes ferè amplectuntur
Theologi, esse Pelagianam, & peccatum ori-
ginale penitus evacuari.

165. Secunda docet parvulos in peccato originali
decedentes, nullâ quidem pœnâ sensus fore
plectendos, aliquam tamen tristitiam de amis-
sione suæ beatitudinis habituros; quæ tristitia
pertinet ad ipsam pœnam damni. Hanc tenent
Abulensis super cap. 25. Matth. qu. 666. & 671.
Bellarminus tomo 1. lib. 6. de amissione gratiæ
& statu peccati, cap. 6. & 7. Valentia tomo 2.
disp. 6. qu. 17. puncto 4. & probabilem censent
Soto, Zumel, Curiel, & alii.

166. Tertia existimat quòd illi parvuli privantur
quidem in pœnam peccati originalis beatitudi-
ne supernaturali, in clara Dei visione consisten-
te, non tamen beatitudine naturali, sita in co-
gnitione & dilectione Dei ut Authoris naturæ;
& addit quod post diem judicii illi super faciem
teatræ veluti in paradiso quodam terrestri habitabunt,
pleni sapientiâ, & virtutibus moralibus
instructi, & quòd Angelorum consortio, ac
visitationibus, ex quibus magnum percipient
solatium, sæpè fruuntur. Ita Catharinus libro de
statu parvulorum decedentium sine baptismo,
Albertus Campensis contro. 1. de peccato origi-
gin. proximè ad finem, Hieronymus Savanarola
in libro de triumpho crucis. Eamque senten-
tiam probabilem putant Salmeron in cap. 5. ad
Roman. disput. 48. Salas, & alii ex Recentio-
ribus.

167. Ultima & vera sententiâ defendit parvulos in
peccato originali decedentes, pœnâ quidem
damni, in carentia notitiæ intuitivæ Dei, na-
turalisque beatitudinis consistente, puniri; non
tamen pœnâ sensus, aut interiore dolore seu
tristitia, ex carentia boni amissi causatâ. Hanc
quoad omnes partes tenent communiter Scho-
lastici cum Magistro in 2. dist. 33. & D. Thoma
ibidem qu. 1. art. 1. & 2. & ad Annibal. dist. 34.
qu. unic. art. 4. & qu. 5. de malo art. 2. Unde sit

Prima sententia rejicitur testimonio Scripturæ & Sanctorum Patrum.

Dico primò: Parvuli cum solo originali decedentes non subibunt pœnam gehennæ, & combustionis æternæ.

168. Probatur primò ex Scriptura: dicitur enim Apocal. 18. de Babylone mittenda in stagnum ignis: *Quantum se glorificavit, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & luctum*: Sed parvuli nunquam se glorificaverunt, nec delicias vixerunt: Ergo non pertinent ad Babylonem, quæ sola mittenda est in stagnum ignis. Item Marci 9. de his, de quibus dicitur, *ignis eorum non extinguetur*, dicitur quoque quod *vermis eorum non moritur*: Ergo non torquetur eos ignis, quos non torquetur vermis, seu remorsus conscientiæ: At parvuli, qui nunquam peccaverunt, nihil habent quod eorum conscientiam remordeat: Ergo nec eos torquetur ignis.

169. Probatur secundò ex Innocentio III. in cap. *Majorem* extra de baptismo & ejus effectu, ubi dicitur, quod pœna originalis peccati est carentia visionis Dei; actualis verò peccati pœna, gehenna perpetua cruciatus: Prior autem pars videtur omnino intelligenda de carentia visionis Dei cum exclusione cruciatus gehennæ; aliàs eadem pœna responderent peccato originali, quæ actuali. Eodem modo pœnam peccati originalis à pœnis actualibus distinguere videtur Eugenius IV. in litteris unionis Græcorum, cum definit *Illorum animas, qui in actuali mortali peccato vel solo originali decedunt, descendere mox in infernum, pœnis tamen disparibus puniendas, disparibus scilicet, pro disparitate peccatorum, ita ut qui in peccato mortali actuali decedunt, puniantur carentiâ divinæ visionis, atque insuper pœnis sensibilibus ignis & aliorum suppliciorum, secundum illud Psal. 10. Pluet super peccatores lacrimas: ignis, & sulphur, & spiritus procellarum pars calicis eorum*; illi verò qui in solo originali decedunt, non patiantur pœnam aliquam sensibilem, sed solam pœnam damni, videlicet carentiam divinæ visionis: non enim intelligi potest de disparitate pœnarum secundum intentionem; quia sic etiam peccata actualia pœnis disparibus puniuntur.

170. Nec te movere debet quod Pontifex ait, animas parvulorum, qui cum solo originali decedunt, in infernum descendere: nomine enim inferni exprimitur limbus infantium, sicut & limbus Sanctorum Patrum ante passionem Christi defunctorum, juxta illud Genes. 37. quod Jacob mortem filii sui Joseph deplorans aiebat: *Descendam ad filium meum lugens in infernum*. Unde S. Thomas in 3. dist. 22. qu. 2. art. 1. in responsione ad 2. quæstionem, sive ad 1. quæstiunc. ait: quod quadruplex est infernus damnatorum, unus in quo sunt tenebræ & quantum ad carentiam divinæ visionis, & quantum ad carentiam gratiæ, & est ibi pœna sensibilis, & hic infernus est locus damnatorum. Alius est infernus supra istum, in quo sunt tenebræ, & propter carentiam divinæ visionis, & propter carentiam gratiæ: sed non est ibi pœna sensibilis: & dicitur limbus puerorum. Alius supra hunc est, in quo sunt tenebræ quantum ad carentiam divinæ visionis, sed non quantum ad carentiam gratiæ: sed est ibi pœna sensibilis, & dicitur

A purgatorium. Alius magis supra est, in quo est tenebra quantum ad carentiam divinæ visionis, sed non quantum ad carentiam gratiæ, neque est ibi pœna sensibilis; & hic est infernus Sanctorum Patrum.

171. Probatur tertio conclusio ex SS. Patribus, qui aperte favent nostræ sententiæ. In primis enim Gregorius Nazianzenus (cujus, Augustino ipso teste, tanta fuit autoritas, ut quod ipse dicit, tota Ecclesia censenda sit ipsius ore pronuntiatæ) orat. 40. in sanctum lavacrum, ait *parvulos decedentes sine baptismo, nec gloriam nec supplicia habituros*. Quod testimonium adeò clarum est, ut Nicetas, antiquus ejus commentator, in hanc orationem dicat *Nazianzeni verbis manifestum esse, quòd hujusmodi infantes nullis pœnis torquebuntur*.

172. Deinde Author commentarii in Epist. Pauli, qui inscribitur nomine Ambrosii, exponens illud ad Roman. 5. *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors*, sic habet: *Mors autem dissolutio corporis est, cum anima separatur à corpore. Est & alia mors, que secunda dicitur, in gehenna, quam non peccato Adæ patimur, sed ejus occasione propriis peccatis acquiritur*. Ubi particula, *quam*, refertur ad vocem, *gehenna*, proxime antecedentem, sensusque est, gehennam sive cruciatum ignis æterni non incurri vi solius originalis peccati, sed proprio cujusque peccato. Nomen enim gehenna in Scriptura cruciatum illum significat, desumiturque ex Hebræo *Gehennon*, id est vallis Ennom, in qua valle filii Israel faciebant filios suos transire per ignem, id est comburi in manibus Idoli, tubis interim & tympanis pestrepentibus, ne parentes eorum ejulatus audirent. Unde Jerem. 7. Dominus ait: *Edificaverunt excelsa Topheth, que est in valle filii Ennom, ut incenderent filios suos & filias suas igni &c.*

173. Nec vim hujus testimonii effugit Conrius, respondens Auctorem illius commentarii favisse Pelagio, & peccatum originale cum illo negasse. Nam hic Author scripsit priusquam Pelagii hæresis nasceretur: siquidem explicans hæc verba 1. ad Timoth. 3. *In domo Dei, qua est Ecclesia, sic ait: Est quidem mundus totus domus Dei, sed Dei domus specialis est Ecclesia, cujus hodie rector est Damasus*: Sed Damasus fuit tertius summus Pontifex ante Innocentium I. sub cujus pontificatu hæresis Pelagii cœpit: Ergo non potest ille Author Pelagianus esse, & adherere errori Pelagii; nec etiam peccatum originale negavit, cum teste Augustino lib. de peccat. meritis & remiss. nullus ante Pelagium evacuaverit vim peccati originalis, seu illud negaverit.

174. His adjungi potest Gregorius Nissenus, qui in oratione de infantibus, qui immaturâ morte abripiuntur, habet hæc verba: *Immatura mors infantium demonstrat neque in doloribus & mœstitia futuros esse eos qui sic vivere desierunt*: Sed si illi pœnam gehennæ & combustionis æternæ subirent, essent in doloribus & mœstitia: Ergo &c. Addi potest Chrysostomus in Panoopia Euthimii, quæ contexta est ferè ex foliis sententiæ Chrysostomi: nam lib. 2. cap. 22. dicitur assertur, infantes mortuos sine baptismo non esse cruciandos pœnâ ignis. Denique D. Bernardus serm. 3. de resurrect. ait: *Tolle propriam voluntatem, & non erit infernus, nihil ardebit in inferno præter propriam voluntatem*:

Atqui infantes eam nunquam habuerunt, cum peccatum originale non sit eis voluntarium voluntate propria, sed tantum aliena: Ergo non ardebunt in inferno.

175. Ex his sanctorum Patrum testimoniis, & unanimi ferè Theologorum Scholasticorum consensu, hoc argumentum efficax in favorem nostræ sententiæ potest deduci. Damnatio infantium ad ignem æternum, tam repugnans videtur clementiæ Dei, & rationi, ut non sit asserenda, nisi evidenter ex divina traditione habeatur: Sed nullam fuisse talem traditionem manifestè ostendunt testimonia Innocentii III. Eugenii IV. Nazianzeni, Nisseni, Chrysofomi, & Bernardi jam adducta, nec non unanimis ferè consensus Theologorum Scholasticorum, qui à quingentis circiter annis scripserunt: Ergo &c.

§. III.

Rationes Theologicae expenduntur.

176. NON desunt etiam rationes Theologicae, quibus nostræ conclusionis veritas suadet. Prima & præcipua, quam D. Thomas locis citatis insinuat, potest sic proponi. Pœna debet proportionari culpæ: Sed pœna sensûs non est proportionata culpæ originali: Ergo culpa originalis non punitur pœnâ sensûs. Major patet, Minor probatur primò: quia pœna sensûs contingit per passionem hujus particularis personæ; peccatum autem originale non est per voluntatem personæ, sed per voluntatem naturæ: Atqui puniri per passionem personalem, non est proportionatum cum hoc quod est peccasse voluntate naturæ, & non personæ: Ergo pœna sensûs non est proportionata culpæ originali.

Secundò, Pœna sensûs correspondet peccato secundum conversionem ad bonum commutabile; licet enim talis pœna etiam aversioni in peccato personali reperitur debeat, hoc tamen provenit ex eo quod talis aversio non est pura aversio, sed aliquid conversionis participat, quia est voluntaria per actum propriæ voluntatis, & ratione hujus participationis debetur illi pœna sensûs: Sed in peccato originali non est conversio ad bonum commutabile etiam per participationem, cum tale peccatum non sit voluntarium per actum propriæ voluntatis, sed solum per voluntatem capitæ: Ergo pœna sensûs non est proportionata culpæ originali.

Probatur tertio: Pœna sensûs correspondet culpæ pro delectatione quam causat, juxta illud Apocal. 18. *Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit; tantum date illi tormentum & luctum*: Sed in culpa originali nulla delectatio invenitur: Ergo pœna sensûs non respondet originali peccato, nec habet proportionem cum illo.

177. Secunda ratio affertur à D. Thoma qu. 5. de malo art. 2. ubi sic discurre. Ad ea que sunt naturæ suæ propria unaquæque persona per se ipsam immediatè ordinatur, non verò ad ea que sunt supra naturam; unde nihil est absurdum, si aliquis patiatur detrimentum in his que sunt supra naturam, propter peccatum quod quod non commisit; sed non esset justum quod illud pateretur in his que sunt naturæ suæ propria, propter peccatum alterius: Atqui gratia & visio Dei sunt supra naturam humanam; bona autem dispositio & habitudo naturæ est

aliquid ipsi proprium, & connaturaliter debitum: Ergo licet justum & rationale sit, posteros Adæ privari gratiâ & visione beatificâ in pœnam originalis peccati, quamvis non sit propria cujusque voluntate commissum; injustum tamen & irrationabile videtur; eos combustione ignis æterni, quæ integritati naturæ, & bonæ ejus habitudini opponitur, propter illud peccatum puniri.

178. Tertia ratio: Illa culpa quæ non reddit vituperio & increpatione dignum, à fortiori non reddit dignum pœnâ aliquâ sensibili & positivâ, cum hæc acerbior & durior sit: Sed per originale peccatum nemo fit dignus reprehensione & vituperio: Ergo nec pœnâ sensibili & positivâ, seu cruciatu ignis æterni. Major patet, Minor probatur ex Augustino lib. de duabus animabus cap. 11. ubi apertè docet, eum qui non fecit quod facere non poterat, non esse reprehensione ullâ dignum, & subdit hoc ita esse cuilibet notum & pervium, ut illud decantent & in moniibus pastores, & in theatris poete, & indocti in circulis, & docti in bibliothecis, & magistri in scholis, & Antistites in sacris locis, & in orbe terrarum genus humanum: At infantes ita contraxerunt peccatum originale, ut non poterint non contrahere: Ergo ex Augustino nullâ increpatione & reprehensione sunt digni. Unde inauditus est in Ecclesia, quemquam argui quod nascendo contraxerit peccatum originale.

179. Quarta ratio: Ecclesia in imponenda pœna peccatis debita, imitatur ordinem & modum præscriptum à divina justitia in punitione delictorum: Sed Ecclesia nullam pœnam positivam imponit pro peccato originali: Ergo nec divina justitia ullam sensibilem pœnam pro tali peccato taxavit.

§. IV.

Præcipua objectiones solvuntur.

180. OBICIVNT in primis Adversarii: Parvulis in extremo judicio dicetur illud Matth. 25. *Itē maledicti in ignem æternum*: Sed nomine ignis pœna sensûs intelligitur: Ergo illam parvuli sustinebunt.

Confirmatur primò: Apocal. 20 dicitur: *Vidi Thronum magnum & candidum, & sedentem super eum; & vidi mortuos magnos & pusillos, stantes in conspectu throni, & libri aperti sunt, & apertus est liber vitæ, & qui non est inventus in illo, missus est in stagnum ignis*. Sed parvulus non baptizatus non reperitur in libro vitæ: Ergo mittitur in stagnum ignis.

181. Confirmatur secundò: Matth. 15. Qui non congregantur in horreum ut triticum, id est non admittuntur in cælum, sunt zizania comburenda igne: Sed parvuli non baptizati non admittuntur in cælum: Ergo igne inferni comburentur.

182. Confirmatur tertio: Parvuli ratione peccati originalis dicuntur in Scriptura *filiis iræ*: Sed ira Dei, cum sit tantum metaphorica & per effectum, nihil est aliud quàm inflictio pœnæ; non quidem damni, cum sit mera privatio, ideoque propriè non infligitur; sed pœnæ sensûs, quæ cum sit positivus aliquis cruciatus, propriè & per se infligitur: Ergo parvuli ratione peccati originalis pœnâ sensûs puniuntur.

183. Ad objectionem respondeo cum D. Thoma in 4. dist. 47. qu. 1. art. 3. ad 3. quod *Pueri ante*

perfectam aetatem decedentes, in iudicio comparabunt, non ut iudicentur, sed ut videant gloriam Iudicis. Sicut enim non peccaverunt in se, sed in suo capite, ita non oportet quod iudicentur in se, sed in suo capite. Unde verba illa Christi, *Ite maledicti in ignem aeternum*, non diriguntur ad omnes reprobos qui à sinistris Iudicis erunt, sed solum ad adultos; non potest enim ad parvulos spectare causa quæ ibi redditur: *Esurivi, & non dedistis mihi manducare: sitivi, & non dedistis mihi potum &c.* Quod si aliquis contendat parvulos comparituros esse in iudicio, non solum ut gloriam Iudicis videant, sed etiam ut iudicentur, sicut insinuat videtur D. Thomas 2. ad Corinth. 5. lect. 5. verba illa Apostoli exponens, *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi*, & per consequens non solum ad adultos, sed etiam ad parvulos, verba illa Christi, *Ite maledicti in ignem aeternum*, esse dirigenda: responderi poterit ad objectionem, negando Minorem, nempe quod nomine *ignis aeterni* pœna sensus determinatè intelligatur: nam, ut infra ostendemus, juxta phrasim Scripturæ, nomine *ignis*, quælibet pœna designatur; unde hoc nomine Christum pœnam damni pro parvulis, & pœnam damni & sensus pro adultis significavit.

184. Ad primam confirmationem dicendum, locum illum Apocalipsis, objectum ab Adversariis, manifesto dolo ab illis mutilari: nam post verba in objectione adducta, hæc immediatè sequuntur, *Et iudicati sunt mortui ex his quæ scripta erant in libris, secundum opera ipsorum &c.* Quæ verba manifestè demonstrent, Joannem loqui tantum de adultis, secundum opera sua bona vel mala iudicandis, quando subdit, *Et qui non est inventus in illo (libro vitæ) missus est in stagnum ignis.* Nec obest quod ait, *magnos & pusillos*: nam ut rectè notat Cornelius in hunc locum, per *pusillos* intelligit non ætate aut staturâ, sed dignitate & gradu exiguos, id est viles & abjectos, ut sunt servi, rustici, ancillæ, &c.

185. Ad secundam confirmationem dicatur, zizania quæ comburentur igne, illa esse quæ creverunt usque ad messem, id est reprobos qui malè operati sunt usque ad mortem, inter quos non sunt infantes, qui nulla mala opera exercuerunt.

186. Ad tertiam respondeo Deum non tantum iram suam ostendere infligendo pœnam sensibilem, sed etiam excludendo in æternum à suo regno. David enim 2. Regum 14. iram suam adversus Absalonem maximè ostendit, cum prohibuit ne ipsius conspectu frueretur: unde ipse Absalon dicebat amico suo Joab, *Quare veni de Gesur? melius erat ibi esse: obsecro ergo ut videam faciem Regis: quod si memor est iniquitatis meæ, interficiat me.* Item Reges hujus sæculi, nobiles à suo palatio excludendo, suam adversus eos iracundiam satis superque manifestant: adedque etiam parvuli, cum solo originali decedentes, non afficiantur pœnâ sensus, possunt tamen dici filii iræ, propter privationem visionis, seu pœnam damni.

187. Obijciunt secundò Adversarii quædam testimonia SS. Patrum, quæ apertè militare videntur contra nostram sententiam: nam D. Augustinus serm. 14. de verbis Apostoli, affirmat parvulos sine baptismo decedentes ituros in ignem aeternum, juxta sententiam Domini, Matth. 25. *Ite maledicti in ignem aeternum.* Similiter Author libri Hypognost. dicit quod parvuli dece-

188. dentes sine baptismo, experientur gehennam ignis. Item Fulgentius lib. de fide ad Petrum cap. 17. relatus in canone *firmissime* de consecrat. dist. 4. sic ait: *Firmissime crede, & nullatenus dubites, non solum homines ratione utentes, verum etiam parvulos, si sine Sacramento baptismi de hoc sæculo transeunt, ignis aeterni supplicio puniendos.* Denique D. Gregorius 8. moral. dicit de his quos à culpa originali Sacramenta non liberant: *Licet ex proprio nihil egerint, tamen illuc ad tormenta perveniunt.* Et lib. 9. inquit quod *Judex ille districtus, ut suâ animadversione trucidat quos culpa propria actionis damnat, sic & illos in aeternum percussit, quos reatus arbitrii non adducit.*

189. Respondeo primò, juxta phrasim Scripturæ & SS. Patrum, nomine *ignis* quamlibet pœnam significari, ut docet Augustinus qu. 9. in Jesue, & patet ex illo Psalmi 65. *Transivimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium:* Unde quando idem S. Doctor, & alii Patres, docent pueros sine baptismo decedentes torqueri, metaphoricè loquuntur, & nomine *ignis*, pœnam damni significant. Ita affirmant S. Thomas qu. 5. de malo art. 2. ad 1. & in 2. dist. 33. qu. 2. art. 1. ad 1. & Glossa in cap. nulla de consecr. dist. 4. ubi non aliam pœnam assignans infantibus sine baptismo decedentibus, quàm tenebras, id est privationem visionis Dei, subdit: *Et hæc carentia est pœna ignis, de qua intelligendus est canon, firmissime, desumptus ex Fulgentio.*

190. Hanc verò interpretationem esse legitimam, & menti SS. Patrum consonam, suaderi potest: Primò quia in his locis agebant contra Pelagianos, asserentes parvulos sine baptismo morientes esse quidem excludendos à regno cælorum, non tamen à vita æterna, sed beatitudine esse donandos: unde intentum Augustini loco citato erat suadere, parvulos sine baptismo decedentes non pervenire ad æternam beatitudinem, sed ab ea excludi; quod sufficienter convincitur, nomine *ignis*, combustionis, & cruciatu intelligendo æternum supplicium, seu pœnam æternam damni, cum qua æterna fœlicitas nequit componi. Secundò quod SS. Patres adducti docent de pœna parvulorum sine baptismo decedentium, id asserunt pertinere ad fidem, ut constat ex loco citato Fulgentii, ubi ait, *Firmissime crede, & nullatenus dubites &c.* Nullus autem sine manifesto errore asserere potest hoc esse fidei, quod prædicti parvuli æternum cruciabuntur pœnâ sensus, sive tormento ignis, sed solum quod sint damnati, & æternum puniendi pœnâ damni. Tertio si D. Augustinus in rigore accipiatur, secum conciliari non poterit: nam aliis in locis, satis apertè docet parvulos nullam pœnam sensus sustinere.

191. Respondeo secundò, Augustinum valde fuisse anxium & dubium in hac materia, & modò in unam, modò in alteram partem declinasse: quod patet, tum quia Epistola 28. ad Hieronymum suam hac in re hæsitationem & dubitationem manifestè declarat, his verbis: *Cum ad pœnas ventum est parvulorum, magnis, mihi crede, coarctor angustiis, nec quid respondeam prorsus invenio:* Tum etiam quia disputans contra Pelagianos, virtualiter & per consequentiam asserit se non audere dicere, quod parvuli non baptizati æterno igne puniantur; ait enim lib. 5. contra Julian. cap. 8. *Non dico parvulos sine Christi baptismo morientes, tantâ pœnâ esse plerumque*

plendendos, ut eis non nasci potius expediret. Et paulò infra: *Quis dubitaverit parvulos non baptizatos, qui solum habent originale peccatum, in damnatione omnium levissima futuros? Quæ, qualis, & quanta erit, quamvis definire non possim, non tamen audeo dicere, quod eis, ut nulli essent, quam ut ibi essent, potius expediret.* Quibus verbis non solum suam hac in re dubitationem & anxietatem declarat, sed etiam magis propendet & inclinatur in nostram sententiam: docet enim hanc Christi Domini de proditore Juda sententiam, *melius erat illi si natus non fuisset*, non posse parvulis accommodari: quod falsum esset, si illi pœnâ ignis torquerentur; nam licet non esse secundum se non sit appetibile, utpote pura boni privatio, bene tamen in quantum est alleviativum cruciatûs & pœnæ, ut docet D. Thomas in supplem. qu. 98. art. 3. Item subdit Augustinus, tales parvulos esse in damnatione omnium levissima futuros; quod non esset verum, si aliquam pœnam sensûs sustinerent: e contra verò si à pœna sensûs immunes sint, mitior procul dubio & tolerabilior erit eorum damnatio.

191. Addo quod idem S. Doctor lib. 3. de lib. arbit. cap. 23. ait quod *Sicut vita esse potius media inter rectè factum atque peccatum, ita & potest dari sententia Judicis media inter præmium atque supplicium*: Sed si parvuli paterentur pœnam damni & sensûs, illorum sententia non esset media inter præmium & supplicium, ut de se patet: Ergo ex mente Augustini, parvuli solâ pœnâ damni puniuntur.

192. Nec valet si dicas, sententiam parvulorum ideò ab Augustino mediam inter præmium & supplicium constitui, quia mitiori pœnâ quàm adulti puniuntur. Non valet, inquam, nam etiam inter adultos unus mitius alio punitur, & homines mitiori pœnâ quàm Dæmones regulariter loquendo sunt puniendi; & tamen nemo dicit adultum mitiori pœnâ puniendum, vel auditurum mediam sententiam inter præmium & supplicium: Ergo si parvuli pœnam sensûs & damni paterentur, malè Augustinus assereret mediam esse inter præmium & supplicium parvulorum sententiam.

193. Objicies tertid: Parvuli in hac vita puniuntur pœnâ sensûs: Ergo & in alia. Antecedens constat ipsâ experientia, quâ videmus parvulos in hanc lucem prodeuntes, morbis, doloribus, morti, aliisque præsentis vitæ miseris esse obnoxios. Consequentia verò probatur: Si parvuli pœnâ sensûs in hac vita punirentur, & post mortem essent ab illa immunes, sequeretur eos esse melioris conditionis post mortem, quàm ante mortem: Sed hoc videtur absurdum: Ergo & illud.

194. Respondeo distinguendo Antecedens: Parvuli in hac vita puniuntur pœnâ sensûs, per accidens, concedo Antecedens: per se, nego Antecedens, & Consequentiam.

Explicatur solutio: Mors & alii corporales defectus non sunt pœna per se taxata pro culpa originali, sed tantum carentia originalis justitiæ, quæ immortalitatem & impassibilitatem præstabat, ac proinde illâ sublatâ, sequuntur mors & ærumnæ temporales seu corporales, in virtute agentium naturalium: in alia autem vita nihil aget virtute naturæ, sed secundum ordinem divinæ justitiæ, sive in animam, sive in corpus: quare ut pœna sensibilis responderet in alia vita originali peccato, deberet hoc fieri

Tom. III.

A ex ordinatione divina, prædictam pœnam taxante, & destinante per se ad illius punitivum. Unde ad probationem consequentiæ, neganda est sequela Majoris: licet enim parvuli in hac vita corporales ærumnas sustineant, & post mortem sint ab illis immunes, non tamen sequitur eos esse melioris conditionis post mortem, quàm ante mortem; quia melius est omnes sustinere miseras cum aptitudine ad videndum Deum, & illo fruendum, quàm omni calamitate positivâ carere, sine hujusmodi aptitudine.

Objicies quartò: Si tantum pœna damni debetur originali peccato, sequitur quod adultus, qui decedit ex hac vita cum peccato originali & actuali mortali, non meretur plus pœnæ, quàm ille qui moritur cum solo actuali mortali: Sed hoc videtur absurdum: Ergo & illud. Sequela Majoris probatur: Per peccatum actuale mortale adultus incurrit totalem privationem visionis beatæ: Ergo si peccato originali pœna tantum damni, seu privatio visionis beatæ, debeatur, non plus incurrit pœnæ, qui cum peccato originali & actuali mortali decedit, quàm qui moritur cum solo originali.

195. Respondeo morientem cum peccato originali & actuali simul, mereri plus pœnæ damni intensivè quodammodo, quia meretur pœnam damni duplici titulo totali, & pœna damni intenditur moraliter, quando ex multiplici titulo tanquam causa totali debetur: quemadmodum, ut ait D. Thomas in 4. dist. 18. qu. 2. ar. 3. in fine, magis excommunicatus est qui committit plura & diversa peccata, quorum singulis annexa est major excommunicatio, quamvis quælibet major excommunicatio sit totalis privatio bonorum communium Ecclesiæ.

Objicies ultimò: Veniale peccatum, quod levius est originali, in altera vita punitur pœnâ sensûs: Ergo multò magis originale eadem pœnâ punitur.

196. Sed nego consequentiam, & paritatem: nam peccatum veniale, quamvis sit levius originali, est tamen voluntarium voluntate propria, & habet aliquam conversionem & delectationem inordinatam, secus autem peccatum originale: unde cum pœna sensûs correspondeat propriæ voluntati, & conversioni ac delectationi inordinatæ, non mirum si illud in altera vita pœna sensûs puniatur, istud verò solâ pœnâ damni.

S. IV.

Refellitur opinio Bellarmini.

Dico secundò, pueros cum originali ex hac vita migrantes, nullo affici dolore, vel tristitia interiori, ob carentiam beatificæ visionis. Ita D. Thomas locis supra citatis.

197. Probatur primò ex SS. Patribus: nam Gregorius Nissenus supra relatus ait, quod *immatura mors infantium demonstrat neque in doloribus & mœstitia futuros esse eos, qui sic vivere deserunt.* Et Augustinus loco supra citato asserit pœnam, quâ punitur originale peccatum, omnium mitissimam esse; quod esset falsum, si ratione beatitudinis amissæ parvuli dolorem & tristitiam interiori sentirent: ut enim docet Chrysostomus homil. 24. in Matth. & homil. 47. ad populum Antioch. dolor quem damnati sentiunt ob amissam beatitudinem, major est dolore sensibili ab igne inferni causato.

L II

199. Confirmatur: Augustinus ibidem profiteretur se non audere asserere, *parvulos sine baptismo morientes tantâ penâ esse plectendos, ut eis non nasci potius expediret*: Nam si illi ex amissa beatitudine dolorem & mœstitiam interiori sentiant, melius ipsis esset omnino non esse, cum talis dolor non possit non esse gravis, imò teste Chrysostomo citato, major sit dolore sensibili per penam sensûs incusso: Ergo juxta doctrinam SS. Patrum, pueri cum originali ex hac vita migrantes, non afficiuntur dolore aut tristitiâ interiori, ob amissam beatitudinem.
200. Ratio etiam id suadet: nam ut discurret D. Thomas in 2. dist. 83. qu. 2. art. 2. *Ex hoc quod caret aliquis eo quod suam proportionem excedit, non affligitur, si sit recte rationis, sed tantum ex eo quod caret eo ad quod aliquo modo proportionatus fuit. Sicut nullus sapiens homo affligitur de hoc quod non possit volare sicut avis, vel quia non est rex, vel imperator, cum sibi non sit debitum; affligeretur autem, si privaretur eo ad quod habendum aliquo modo aptitudinem habuit. Quia ergo omnis homo usum liberi arbitrii habens, proportionatus est ad vitam eternam consequendam, quia potest se ad gratiam preparare, per quam vitam eternam merebitur; idè si ab hoc deficiat, maximus erit dolor, quia amittet illud quod suum esse possibile fuit. Pueri autem nunquam fuerunt proportionati ad hoc quod vitam eternam haberent: quia neque eis debebatur ex principis natura, cum omnem facultatem natura excedat, nec actus proprios habere potuerunt, quibus tantum bonum consequerentur: & idè nihil omnino dolebunt de carentia visionis divinae, imò magis gaudebunt de hoc quod participabunt multum de divina bonitate, & perfectionibus naturalibus.*
201. Dices: Tales parvuli habuerunt ad ipsam beatitudinem, proportionem, & ordinationem in Adamo, in quo eorum voluntates interpretativè continebantur: Sed hoc sufficit ut de illius jactura doleant: Ergo hæc ratio D. Thomæ non convincit.
202. Confirmatur: Si quis patrimonio privetur ob parentis delictum, non minus dolet, quàm si propriâ culpâ exheredetur; & tamen tunc patrimonium non fuit in illius potestate, sicut nec culpa parentis: Ergo amissio boni non existentis in subjecti potestate, dolorem rationabilem excitat.
203. Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negando Minorem: Sapientes enim, qui a passionibus non moventur, sed sola ratione ducuntur (cujusmodi erunt pueri illi) non dolent de amissione, vel de non adeptione bonorum, quæ sibi gratis promissa sunt, quando per ipsos non stat quominus ea recipiant; reputant enim illa ac si promissa sibi non fuissent. Unde S. Thomas ibidem in 2. argum. *sed contra*, sic ait: *Recta ratio non patitur ut aliquis perturbetur de eo quod in ipso non fuit ut vitaretur; propter quod Seneca probat, quod perturbatio in sapientem non cadit: Sed in pueris est ratio recta, nullo actuali peccato obliquata: Ergo non turbabuntur de hoc quod talem penam (carentiam scilicet visionis Dei) sustinent, quam vitare nullo modo potuerunt.*
204. Ad confirmationem, concessa Antecedente, nego Consequentiam & paritatem: Ratio discriminis est, quia ad proprium patrimonium quilibet est ordinatus, habetque naturale jus ad illud, & idè sive alienâ, sive propriâ culpâ, aliquis exheredetur, rationabiliter dolet:

ad gloriam autem habendam nullum jus præcessit in parvulis, vel si præcessit, dependebat omnino ab extrinseco; & idè amissam beatitudinem non possunt tristari rationabiliter.

Nec displicet quod aliqui Theologi addunt, nimirum admisceri ibi divinæ providentiæ suavitatem, quæ parvulos illos in suo statu sub tranquillitate conservat. Quam providentiæ suavitatem quotidie experimur: videmus enim pauperulos frusto panis contentos, & in rigida etiam hyeme, licet seminudos & frigore algentes, alacres tamen & pacatos esse, dum vident nobiles ejusdem naturæ, divitiis & deliciis redundantes.

S. V.

Sententia Catharini confutatur.

Dico tertio: Parvuli cum peccato originali decedentes, post diem judicii, non erunt beati beatitudine naturali.

Probatur primò conclusio: Beatitudo naturalis non est compossibilis cum aversione à Deo ut conditore naturæ; sicut nec supernaturalis cum aversione à Deo ut auctore supernaturali: Atqui parvuli ratione culpæ originalis sunt averfi à Deo; nedum ut auctore gratiæ, sed etiam ut naturæ conditore; tum quia una aversio sine alia nequit subsistere, ut frequentius Theologi docent; tum etiam quia peccatum capitale Adami, quo parvuli sunt inquinati, utramque aversionem continebat, & consequenter utraque fuit per originem tracta: Ergo non sunt beati beatitudine naturali.

Dices: D. Thomas in 2. dist. 33. qu. 2. art. 2. ad 5. ait: *Quamvis pueri non baptizati sint separati à Deo, quantum ad illam conjunctionem quæ est per gloriam, non tamen ab eo penitus sunt separati: imò ipsi conjunguntur per participationem naturalium bonorum, & ita de ipso gaudere poterunt naturali cognitione & dilectione*: Sed cum dilectione naturali non potest stare aversio à Deo ut conditore naturæ: Ergo parvuli ratione culpæ originalis non sunt averfi à Deo ut auctore naturæ.

Respondeo D. Thomam non loqui de dilectione naturali amabili, efficaci, & perfecta, quæ sola cum aversione à Deo ut auctore naturæ impossibilis est, sed de dilectione naturali, quæ fertur in Deum, prout est essendi naturale principium, quæ cum aversione à Deo ut fine ultimo naturali stare potest, ut patet in Dæmonibus, qui Deum; prout est essendi naturale principium, plusquam seipsos diligunt, sicut demonstrat D. Thomas 1. p. qu. 60. art. 5. & tamen ab ipso ut fine ultimo tam naturali quàm supernaturali averfi sunt.

Probatur secundò conclusio: Parvuli ex hac vita cum peccato originali migrantes, manebunt perpetuò inclusi in loco tenebroso, nempe in limbo, eique alligati: Sed cum tali detentione & alligatione stare non potest naturalis felicitas; illa enim omnium bonorum naturalium aggregationem, & omnium malorum & incommoditatum exclusionem importat: Ergo illi parvuli non erunt naturali felicitate beati. Minor patet, Major autem probatur primò ex Augustino serm. 14. de verbis Apostoli, ubi expressè docet non esse locum medium inter regnum & infernum: Sed parvuli post judicium non

erunt in loco regni, scilicet in cælo empyreo: Ergo erunt in inferno, seu in limbo, qui, ut supra annotavimus, nomine inferni in Scriptura & SS. Patribus nuncupatur.

208. Confirmatur ex concilio Florentino supra citato, asserente *animas eorum qui in solo peccato originali, vel morali ætuali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas*: Sed nulla est ratio cur ex eo loco post ultimum magni iudicii diem liberandæ sint, cum post hanc vitam non sit locus misericordiæ, sed iustitiæ; & Eccli. 11. scriptum sit, *Vbicumque ceciderit lignum, sive ad Austrum, sive ad Aquilonem, ibi erit*; quem locum Hieronymus in commentario, & alii communiter exponunt de hominibus, qui in eo statu perpetuò erunt, in quo illos mors invenerit: Ergo parvuli ex hac vita cum peccato originali migrantes, post diem iudicii in limbo manebunt inclusi, & huic tenebroso loco in perpetuum erunt alligati. Unde Anselmus lib. de conceptu Virgin. cap. 22. versus finem, ait, *Post diem iudicii nullus erit Angelus aut homo, nisi aut in regno Dei, aut in inferno.*

Secundò Major principalis suaderi potest ex communi doctrina Theologorum, asserentium quod post universale iudicium omnia elementa suum situm naturalem possidebunt, ita ut ignis supra æræm, ær supra aquam, & hæc supra terram sit, terraque aquis omnino cooperta maneat. Cum enim (inquunt) aqua initio mundi totam ambiret terram, ut natura ejus postulare videbatur, ac deinde jussu Dei in locum unum congregata fuerit, ut superesset locus in terra generationi animantium & plantarum, generatione istâ cessante cum motu corporum cœlestium, ratio ipsa & natura rerum postulat, ut aqua ad locum pristinum revertatur, totamque superficiem terræ cooperiat. Ergo infantes post universale iudicium non habitabunt super faciem terræ, ut docent Adversarii (nisi in aquis ad instar piscium natæ dicantur, quod ridiculum est) sed in loco subterraneo & tenebroso inclusi manebunt.

Tertiò probatur eadem Major: Ex communi Theologorum sententia iudicium particulare cussiliet, & iudicium universale, eandem sententiam continent: Sed animæ parvulorum cum peccato originali decedentium, in particulari iudicio destinantur ad limbum: Ergo post universale iudicium in eodem loco manebunt.

209. Denique suaderi potest conclusio ex duplici inconvenienti & absurdo, quod sequitur ex Catharini sententia: Nam si verum esset quod ipse scribit, parvulos, cum originali peccato decedentes, post diem iudicii non solum carituros omni dolore, rum interno, tum externo, sed etiam fore beatos ac felices, & in quodam veluti terrestri paradiso perpetuò vitam acturos, plenos sapientiæ & virtutibus, suâ sorte optimè contentos, Deum toto corde diligentes & laudantes, Angelorum denique consortio & revelationibus sapè fruantes; si hæc, inquam, vera essent, sequeretur in primis illos parvulos in universali iudicio transiuros de non beatis in beatos beatitudine naturali; cum enim ante illud in tenebroso limbi carcere essent inclusi, beatitudine naturali, quæ cum detentione & alligatione ad hunc locum stare nequit, frui non poterant. Sequeretur deinde illos melioris conditionis esse, quia peccaverunt in Adamo, quam si in puris naturalibus decedissent; non enim

Tom. III.

A tanta bona debentur hominibus in puris naturalibus in infantia decedentibus: unde parvuli isti præmium & commodum ex peccato originali referrent: At hæc non solum videntur absurda, sed etiam Pelagianorum errori affinia: Ergo &c.

s. VI.

Solvuntur objectiones.

210. **O**BJICIES primò: Parvuli ob culpam originalem nullâ tristitiâ afficiuntur, ut s. præcedenti ostendimus: Sed si in pœnam illius naturali felicitate privarentur, non possent non tristari de ejus privatione; cum eam ut sibi possibilem cognoscerent: Ergo ob culpam originalem non privantur naturali beatitudine.

211. **R**espondeo concessâ Majori, negando Minorem: nam licet demus quòd parvuli cognoscant naturalem beatitudinem, ut sibi possibilem, non tamen cognoscunt se fuisse ad illam ordinatos; cum ordinatio ad æternam felicitatem naturalem non sit homini ab intrinseco debita, sed ex gratuita Dei voluntate proveniat: nullus autem, si sit rectæ rationis, affligitur ex hoc quod caret aliquâ perfectione sibi indebitâ, & ad quam ab intrinseco, & ex sua natura non est ordinatus, ut docet D. Thomas loco supra citato.

212. **O**BJICIES secundò: Deus in resurrectione, non obstante culpâ originali, concedet infantibus plura dona gratuita, ut immortalitatem, impassibilitatem, & quantitatem seu magnitudinem quam habituri essent, si ad adultam ætatem pervenissent: Ergo non denegabit illis naturalem beatitudinem.

Sed nego consequentiam, & paritatem: nam dona illa non sunt cum peccato originali incompatibilia, naturalis autem beatitudo cum illo stare non potest; quia, ut in prima probatione dicebamus, beatitudo naturalis importat conversionem in Deum, ut authorem naturæ, peccatum verò originale à Deo nedum ut authore gratiæ, sed etiam ut conditore naturæ avertit, ut ibidem ostendimus.

213. **O**BJICIES tertiò contra secundam probationem nostræ conclusionis: Si parvuli ex hac vita cum peccato originali migrantes, manerent post diem iudicii perpetuò inclusi in limbo, eique alligati, pœnam sensûs paterentur: Sed hoc dici nequit, ut s. 2. fusè ostendimus: Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur: nam ut docuimus in tractatu de Angelis disp. 14. art. 2. pœna sensûs, quam dæmones & animæ separatae patiuntur, est per alligationem ad ignem: Ergo si parvuli limbo alligati sint, pœnâ sensûs torquebuntur.

214. **R**espondeo primò negando sequelam Majoris. Ad cujus probationem, distinguo Antecedens: pœna sensûs, quam dæmones & animæ separatae patiuntur, est per alligationem ad ignem, ut activè detinentur spirituales substantiæ, & occupantem contrariè, concedo Antecedens: solum ut formaliter locantem, nego Antecedens, & Consequentiam. Nam parvulorum animæ, etsi in limbo detineantur ut formaliter locantem, non tamen contrariè occupantur ab illo ne Deum videant, nec activè detinentur à tali loco, sed à Deo negante concusum ad ex-eundum, & ideò non sustinent pœnam sensûs, quâ ab igne cruciantur Dæmones & animæ

LII ij

adultorum, consistente non in hoc quod ignis A
loceat formaliter, sed in eo quod contrariè oc-
cupet, & activè detineat. Solutio est D. Tho-
mæ qu. 26. de verit. art. 1. ad 11. ubi sic ait:
*Dicendum quod in pueris propter defectum gratiæ
est sola carentia divinæ visionis, sine aliquo con-
trario impediente activè: sed damnati in inferno
non solum privantur divinâ visione propter de-
fectum gratiæ, sed impediuntur quasi per contra-
rium, per hoc quod circa penas corporales occu-
pantur.* Ponderanda sunt illa verba, sine aliquo
contrario impediente activè, quibus apertè indi-
catur, parvulorum animas non pati pœnam
sensûs, quam damnati sustinent in inferno,
quamvis detineantur in limbo; quia locus iste non
detinet activè animas parvulorum, ignis autem
activè detinet & contrariè occupat animas adul-
torum & dæmones. Ignis ergo cruciat, non quia
locat (quod illi naturaliter convenit) sed quia
activè detinet animas in se locatas, ut divinæ
justitiæ instrumentum: limbus autem non tor-
quet animas parvulorum, quia solum habet il-
las locare, non activè detinere, nec occupare
contrariè.

Secundò cum eodem S. Doctore ibidem in
resp. ad 5. dici potest, quod etsi animæ parvu-
lorum in peccato originali decedentium deti-
neantur in limbo, eique alligentur, ex hoc ta-
men nullam pœnam sensûs patiuntur; quia
non apprehendunt illum locum, & talem de-
tentionem & alligationem, ut sibi disconvenien-
tem, & nocivam, subindeque ex illa non tri-
stantur, nec ei reluctant: contra verò Dæmo-
nes, & animæ adultorum, pœnam sensûs pa-
tiuntur ab igne tartareo cui alligantur, quia cum
talem alligationem apprehendant ut nocivam,
& ipsorum libertati contrariam & disconven-
ientem, ex ea valde tristantur & affliguntur,
ut eleganter explicat Caietanus tomo 3. opusc.
in oratione de hac materia, habita coram Julio
II. Summo Pontifice.

S. VII.

Corollaria notatu digna.

215. **E**X dictis in hoc articulo habetur in primis, D
infantes cum peccato originali ex hac vita
migrantes, nullâ pœnâ positivâ puniendos esse,
sed tantum pœnis privativis, carentiâ scilicet
gloriæ, & beatitudinis naturalis, absque eo
quod ex duplici illa privatione dolorem ali-
quem internum seu tristitiam patiantur.

216. Habes etiam ex dictis, tales parvulos futuros
quoad corpora integros, nec aliquâ perfectione
corpori connaturaliter debitâ carituros, subin-
deque eos in generali resurrectione accepturos
à Deo quantitatem seu magnitudinem; quam
habaturi essent, si ad adultam ætatem pervenis-
sent, ut de omnibus etiam damnatis adultis do-
cet D. Thomas in 4. dist. 44. qu. 3. art. 1. quæ-
stiunc. 1. & probat ex eo quod corporum resur-
rectio est opus divinæ virtutis; Dei autem per-
fecta sunt opera.

217. Colliges tertio, illos parvulos post resurre-
ctionem fore immortales & incorruptibiles, non
quidem ab intrinseco, sed ab extrinseco, ratio-
ne divinæ providentiæ & justitiæ, quæ illorum
resurrectionem ac reunionem animæ cum cor-
pore ordinabit ad hoc ut totum suppositum,
quod originalem culpam contraxit, pœnam
æternam damni sustineat; ex hoc enim solo sine

immortalitate donabuntur. Illis etiam compe-
tet impassibilitas, non ratione dotis, quâ cor-
pora Beatorum fruuntur, nec ex defectu poten-
tiæ ad patiendum, ut docet D. Thomas qu. 5.
de malo art. 2. ad 5. sed ex defectu exterioris
agentis: nam post resurrectionem nullum cor-
pus aget in alterum ad corruptionem inducen-
dam, sed solum erit actio ad puniendum ex or-
dinatione divinæ justitiæ, & quia parvulorum
corporibus non debetur pœna sensibilis, nul-
lum corpus aget in illa.

Inferes quartò, quod illi parvuli erunt im-
peccabiles, non ab intrinseco ratione alicujus
supernaturalis doni, sed ab extrinseco, nempe
ex Dei providentiâ, subtrahente concursum ad
omne materiale peccati, ratione status in ter-
mino; in quo ut ait D. Thomas qu. 5. de malo
art. 3. in corp. non mutatur voluntas à disposi-
tione quam habuit in via, atque adeò cum in-
fantes mortui ante rationis usum, nullam inor-
dinatam dispositionem actualem habuerint, ad
suavem Dei providentiâ spectat, ut non si-
nat illos post mortem in affectus inordinatos
prorumpere.

Inferes quintò, quod animæ illorum parvulo-
rum aliqua objecta naturalia cognoscent per
species à Deo infusas in statu separationis: nam
omnium cognitionem animabus illis denega-
re, improbable censuit D. Thomas in 2. dist.
33. qu. 2. art. 2. in corp. Dei etiam ut condito-
ris naturæ aliquam cognitionem habebunt;
non tamen adeò perfectam, quod ad beatifican-
dum illas beatitudine naturali sufficiat.

Inferes ultimò, quod illi parvuli Deum natu-
ræ auctorem diligunt dilectione naturali, non
quidem amabili, efficaci, & perfecta (hæc
enim stare nequit cum aversione à Deo condito-
re naturæ, inclusa in peccato originali) sed
dilectione quæ fertur in Deum prout est essendi
naturale principium, ut antea exposuimus.

DISPUTATIO VIII.

De effectibus peccati.

Ad questionem 85. & duas sequentes.

POST QUAM Divus Thomas egit per
plures quæstiones de causis peccati, tam
interioribus, quàm exterioribus, quæst.
85. & duabus sequentibus disputat de ejus effe-
ctibus, qui sunt diminutio boni naturalis, de-
fectus naturales, macula, & reatus pœnæ: de
quibus in hac disputatione nobis incumbit
agendum.

ARTICULVS PRIMVS.

*An inclinatio naturalis ad bonum minus-
tur, vel totaliter corrumpatur per
peccatum?*

SUPPONO primò, naturæ rationali, ex eo
quod rationalis est, inditam esse non modò
capacitatem, sed etiam inclinationem & propen-
sionem ad bonum honestum, quod est bo-
num rationi consonum. Ratio est, quia unam-
quamque naturam consequitur per se inclinatio